

УДК 373.5.016:796.323.2

DOI: [10.35619/pse.vi4.84](https://doi.org/10.35619/pse.vi4.84)

Сергій СЕМБРАТ

кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри спортивних ігор Університету
Григорія Сковороди в Переяславі,
м. Переяслав, Україна
ORCID: 0000-0002-8589-6007
e-mail: Sembrat.s@ukr.net

Валерій ТРОЦЕНКО

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри спортивних ігор Університету
Григорія Сковороди в Переяславі,
м. Переяслав, Україна
ORCID: 0000-0003-1109-0534
e-mail: trotsenko_vv@ukr.net

Антон МАМІТЬКО

викладач спеціальної кафедри №2 інституту спеціального зв'язку та захисту інформації Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна
ORCID: 0009-0007-3528-3118
e-mail: apolon.toni@gmail.com

Олександр ХАДИКО

викладач спеціальної кафедри №2 інституту спеціального зв'язку та захисту інформації Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна
ORCID: 0009-0008-7717-1680
e-mail: KhadykoAlex@gmail.com

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ
ТЕХНІКО-ТАКТИЧНИМ ДІЯМ ГРИ В БАСКЕТБОЛ МОЛОДШИХ
ПІДЛІТКІВ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Анотація. У статті висвітлено методологічні аспекти навчання техніко-тактичним елементам гри в баскетбол серед молодших підлітків у закладах загальної середньої освіти. Зазначено, що рівень фізичної підготовленості учнів молодшого підліткового віку в умовах

сучасної школи залишається на недостатньому рівні. У зв'язку з цим традиційні методики, розроблені в попередні десятиліття, потребують суттєвого оновлення та адаптації до реальних фізичних можливостей сучасних школярів. Це особливо актуально в контексті реалізації предмета «Фізична культура» відповідно до вимог чинних державних стандартів освіти. Акцентовано увагу на сучасному етапі розвитку баскетболу, який характеризується тенденцією до ускладнення та вдосконалення як технічної, так і тактичної підготовки гравців відзначено, що команда може претендувати на високі результати лише тоді, коли вона сформована з атлетів, які мають різнопланову фізичну підготовку, досконало володіють технічними елементами гри, можуть швидко адаптуватися до змінних умов на майданчику та ефективно приймати рішення під тиском суперника. Підкреслено важливість як командної злагодженості, так і вираженої індивідуальності кожного гравця, що дозволяє створювати непередбачувані ситуації для суперника.

Ключові слова: баскетбол, техніко-тактичні дії, молодші підлітки, ігрова діяльність.

Постановка проблеми. Техніко-тактична підготовка є ключовим компонентом у системі тренування баскетболістів, оскільки вона безпосередньо формує здатність до ефективної ігрової діяльності.

Технічна складова передбачає оволодіння м'ячем, тоді як тактична – вміння раціонально та своєчасно ним розпоряджатися. Тактика гри вимагає від спортсмена вміння обирати оптимальний спосіб дії, точно визначати місце й час її виконання, адекватно реагувати на дії суперника та ефективно взаємодіяти з партнерами по команді. Саме ці аспекти і формують зміст тактичної підготовки.

Сучасний баскетбол висуває високі вимоги не лише до технічної майстерності, а й до рівня розвитку рухових якостей та функціональних можливостей гравців. Водночас фізична підготовленість є лише базою, тоді як визначальним чинником спортивного успіху виступає саме техніко-тактична готовність. Успішне ведення ігрової боротьби, швидке перемикання між ігровими ситуаціями, надійний захист та результативний, динамічний напад – це і є сутність гри у баскетбол.

Оволодіння техніко-тактичними діями – обов'язкова умова на шляху до підвищення спортивних досягнень. Підлітки-баскетболісти продовжують систематично працювати над поліпшенням своєї технічної майстерності. Це пояснюється тим, що жоден з великих спортсменів не досягав такої ідеальної для себе техніки, яка не вимагала б подальшого вдосконалення.

У процесі навчання техніко-тактичним діям особливого значення набуває чітке планування тренувального процесу та систематичне поповнення фонду рухових умінь і навичок. Ефективність цього процесу забезпечується дотриманням ряду методичних принципів.

По-перше, зміст та рівень складності тренувальних занять повинні точно відповідати завданням початкового етапу підготовки, а також рівню вже сформованих рухових навичок.

По-друге, необхідно обов'язково враховувати вікові особливості фізичного розвитку підлітків, зокрема їхню моторну активність, психофізіологічні можливості та сприйнятливості до навчання.

Оволодіння технічними прийомами є фундаментальною умовою для досягнення високих спортивних результатів, і водночас має значення як у повсякденному житті, так і в спортивній діяльності.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Сучасний рівень спортивних досягнень у баскетболі надзвичайно високий і має явну тенденцію до подальшого зростання технічної та тактичної майстерності спортсменів. На сьогоднішній день необхідне подальше удосконалення системи підготовки гравців [2; 4; 7]. Тому важливо приділяти особливу увагу підліткам на перших етапах підготовки, які в науково-методичних розвідках розглядають як найважливіший період формування особистості [3; 5; 9]. Попередній етап підготовки має велике значення для досягнення високих спортивних показників [1; 4]. Від правильного засвоєння техніки і тактики гри, різнобічної фізичної підготовки на першому етапі навчання залежать подальші успіхи спортсмена [6; 8]. Необхідний пошук методів і засобів якісного засвоєння техніко-тактичних прийомів гри в баскетбол на попередньому етапі підготовки. Застосування педагогічних умінь в діяльності молодших підлітків один з чинників ефективного засвоєння техніко-тактичних дій гри в баскетбол.

Педагогічні вміння – це здатність до вивчення особистості і колективу для визначення рівня їх підготовленості до активного оволодіння новими знаннями. Необхідними умовами формування умінь є розуміння того, що треба робити, яких результатів домагатися, усвідомлювати помилки і намагатися їх виправити. В процесі навчання формуються вміння діяти в знайомій і дещо зміненій ситуації.

Розгляд принципів формування педагогічних умінь особистості як факторів ефективного засвоєння техніко-тактичних дій баскетболу передбачає основні позиції, визначені психолого-педагогічною концепцією [11; 12].

Сучасна теорія освіти спрямована на індивідуальність, різнобічний розвиток особистості; в центрі освітнього процесу – конкретна людина. У зв'язку з цим висувається проблема підготовки вчителя, здатного навчити дитину удосконалюватися на основі довірливого спілкування, взаємодії і співпраці [4; 5].

Поширеність в практиці авторитарного методу негативно впливає на розвиток особистості. Необхідний перехід до демократичного принципу роботи, який передбачає включення самої дитини в освітній процес. Теоретична підготовка вчителів недостатньо підкріплена досвідом організації особистісно-орієнтованого педагогічного процесу. Практична підготовка пов'язана в основному з засвоєнням методик навчання і розвитку рухового потенціалу

молодших підлітків без урахування умов і характеру взаємодії суб'єктів освітнього процесу, їх особистісних характеристик [1].

З психолого-педагогічної точки зору спілкування в групі розглядається як процес міжособистісної взаємодії в формі спільної діяльності і включає пізнання, відображення, вплив і звернення один до одного [2; 7].

Взаємодія означає індивідуалізацію педагогічно доцільних взаємин однолітків і тренера у формі організації спільної діяльності, результатом чого є обмін інформацією, пізнання особистості, вироблення індивідуальних способів навчання.

Мета статті – розкрити методологічні особливості навчання техніко-тактичних дій гри в баскетбол з молодшими підлітками в закладах загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес навчання, що ґрунтується на формуванні педагогічних умінь, спирається на низку загальновизнаних положень – дидактичних принципів, які відображають об'єктивні закономірності педагогічного процесу.

Ці принципи мають обов'язковий характер під час реалізації освітніх і виховних завдань, оскільки забезпечують цілісність, ефективність і наукову обґрунтованість освітнього процесу. Їх дотримання створює передумови для повноцінного засвоєння знань, формування навичок і розвитку особистості учня в цілісному освітньому середовищі.

Досвід виконання ролі «вчителя» для молодших підлітків може виступати своєрідною віковою ініціацією, що суттєво підвищує рівень їх навчальної самостійності та відповідальності.

Проведені експериментальні дослідження з організації різновікової співпраці серед підлітків засвідчили, що виконання функцій вчителя має значно вищий мотиваційний потенціал порівняно з традиційною роллю учня.

Цей вид діяльності відкритий для всіх школярів незалежно від рівня їх навчальних досягнень, загального інтелектуального розвитку чи особистісних якостей. Водночас роль вчителя не є простою або поверхневою – вона вимагає мобілізації інтелектуальних і комунікативних ресурсів, а отже, розташовується в межах так званої «зони найближчого розвитку», що сприяє ефективному особистісному та пізнавальному зростанню.

Цей підхід чудово вписується в концепцію активного навчання та розвитку соціальних компетентностей у підлітків.

Ситуація взаємонавчання сприяє формуванню в «маленьких учителів» здатності до емпатії, усвідомленого прийняття та врахування позиції іншої людини.

Проте цей розвиток не є автоматичним процесом – він потребує цілеспрямованого педагогічного впливу та методичного супроводу з боку

дорослого наставника. Саме вчитель створює умови, в яких міжособистісна взаємодія набуває виховного і розвивального значення.

Хоча ситуація взаємонавчання майже завжди позитивно впливає на розвиток «маленького вчителя», для учня така форма навчальної взаємодії не завжди є оптимальною.

Варто зазначити, що досвідчений педагог, володіючи всебічними знаннями й досвідом, має здатність передавати інформацію в доступній і педагогічно доцільній формі. Він уміє адаптувати зміст навчального матеріалу до індивідуальних особливостей учня – його пізнавальних можливостей, інтересів та емоційного стану. Також учитель здатен викликати інтерес до навчання, забезпечуючи оптимальний рівень самостійності – достатній для розвитку, але не надмірний, щоб уникнути дезорієнтації.

Це передбачає не лише наявність фахових знань і методичних навичок, а й високий рівень педагогічної рефлексії – уміння розуміти внутрішній стан і точку зору учня. У більшості підлітків, що виступають у ролі «маленьких учителів», такі рефлексивні якості ще не сформовані належним чином. Хоча сама діяльність у ролі вчителя сприяє поступовому розвитку цієї здатності, учневі потрібна ефективна підтримка тут і зараз – у процесі засвоєння нового знання, а не через роки, коли потенційний «вчитель» набуде відповідного рівня емпатії та педагогічного розуміння.

Методика реалізації принципів побудови процесу формування педагогічних умінь у підлітків-баскетболістів та організації їхнього взаємонавчання передбачає поетапне впровадження.

Кожен з етапів спрямований на розвиток мотиваційно-ціннісного ставлення до навчання, формування особистісних якостей, а також набуття педагогічних і практичних умінь та навичок, необхідних для ефективної взаємодії.

До структури методики входять активні форми навчальної діяльності, зокрема: практичні завдання, спеціальні вправи, домашні завдання, елементи самоосвіти.

Ці форми роботи в комплексі створюють умови для моделювання процесу формування педагогічних умінь у молодших підлітків ще на ранніх етапах спортивної та освітньої підготовки.

Змодельована технологія взаємонавчання та взаємодії підлітків у процесі фізичного виховання реалізується через формування ключових педагогічних умінь, що забезпечують ефективну навчальну взаємодію. До таких умінь належать: *гностичні* – осмислення теоретичного й практичного навчального матеріалу, постановка тренувальних завдань, добір адекватних засобів і методів, підбиття підсумків заняття; *аналітичні* – здатність аналізувати умови та зміст тренувального процесу, оцінювати його ефективність; *прогностичні* – уміння передбачати можливі результати й наслідки педагогічного впливу;

комунікативні – налагодження конструктивної міжособистісної взаємодії з однолітками та дорослими учасниками освітнього процесу; *конструктивні* – розвиток здатності до самостійного мислення та прийняття рішень у змінних умовах тренувальної діяльності.

Оволодіння зазначеною технологією сприятиме досягненню високого рівня техніко-тактичної підготовки молодших підлітків, що створить міцне підґрунтя для їх подальших занять на наступних етапах спортивної підготовки в баскетболі.

Одним із принципів побудови процесу формування педагогічних умінь є самоосвіта баскетболістів. Сутність самоосвіти має деякі ознаки:

- прояв вольових зусиль, прагнення до творчого застосування знань;
- оволодіння знаннями як доповнення до основного заняття пізнавальної діяльності;
- ініціатива оволодіння змістом, обсягом знань з використанням певних програм;
- індивідуальна самостійна пізнавальна діяльність, яка має значення в оволодінні педагогічними навичками;
- самостійна робота з новітньою літературою.

Перший етап процесу формування педагогічних умінь у підлітків розглядається як етап ситуативної самоосвіти, коли в учнів виникає потреба в самостійному здобутті знань під впливом конкретної ситуації, що викликає інтерес або потребу в діях. У цей період проявляються початкові зусилля щодо самостійного пізнання, які мають спонтанний, епізодичний характер і обумовлені ситуативною мотивацією.

Другий етап характеризується переходом від епізодичної до систематичної самоосвіти, коли прагнення до самостійного засвоєння знань набуває усвідомленого та регулярного характеру. Підлітки починають діяти цілеспрямовано, за внутрішньої мотивації до особистісного і професійного саморозвитку в межах навчально-тренувального процесу.

Сучасний навчально-тренувальний процес висуває нові, підвищені вимоги до результативності педагогічної діяльності.

Формування педагогічних умінь у підлітків ґрунтується передусім на прагненні досягти успіху у власній діяльності, що виступає провідним мотивом навчання. Ці мотиви формуються під впливом низки важливих потреб, зокрема, потреби у новизні навчального матеріалу й підходів; прагнення до всебічного особистісного розвитку; бажання бути корисним своїм одноліткам; зацікавленості у глибокому вивченні гри в баскетбол; потреби у самовихованні та самореалізації.

З метою підвищення ефективності навчально-тренувального процесу була розроблена педагогічна технологія, методологічною основою якої виступає теорія поетапного формування розвивального навчання.

Її фундаментальна гіпотеза полягає в тому, що теоретичне знання відіграє провідну роль у розвитку інтелекту учнів та у формуванні здатності до свідомої діяльності на основі засвоєного змісту. Особливу увагу зосереджено на розвитку мислення як інтегральної здібності особистості, що забезпечує здатність до рефлексії, саморегуляції та продуктивного навчання.

Теорія поетапного формування дій передбачає проходження чотирьох основних стадій.

1) перша стадія – ознайомлення учня з навчальною ситуацією, яка попередньо моделюється вчителем, та орієнтування в її змісті.

2) друга стадія – засвоєння учнем різних способів розв'язання поставленого завдання або вирішення конкретної ситуації.

3) третя стадія – фіксація виявлених зв'язків і залежностей у формі предметної або символічної (знакової) моделі.

4) четверта стадія – узагальнення та виявлення найбільш ефективних способів і умов розв'язання початкової навчальної задачі.

Такий підхід відображає реальні зв'язки між знанням і вмінням, між свідомістю та поведінкою.

Знання водночас розглядається як усвідомлене відображення суті предмета у свідомості учня. Формування відповідних умінь у межах навчально-тренувального процесу базується на загальних закономірностях навчання рухових дій. Ефективність їх засвоєння визначається як індивідуальними особливостями школярів, так і специфікою обраного виду ігрової діяльності – у цьому випадку, баскетболу.

Проблемно-пошуковий метод заснований на отриманні підлітками нових знань за допомогою рішення теоретичних і практичних проблем, завдань в створюваних проблемних ситуаціях. У межах проблемно-пошукового підходу головною метою є не засвоєння рухів, а їх правильний вибір і пристосування до ситуацій.

У цьому випадку під час навчання використовуються ігрові вправи, адаптовані до мінливих умов, що підвищує прагнення підлітків проявляти творчу активність.

Навчально-тренувальний процес має забезпечувати активну, усвідомлену участь школярів, систематичність та міцність засвоєння ними знань і навичок.

Спортивно-ігрове навчання не лише формує техніко-тактичні вміння, а й виховує особистість, надаючи педагогічному процесу характеру морально-етичного становлення. Саме тому формування педагогічних умінь у контексті тренувальної діяльності є неможливим без розвитку особистісних якостей учнів.

Організація навчально-тренувального процесу за методикою формування педагогічних умінь ґрунтується на принципах гуманістичної педагогіки та психології. У центрі уваги – особистість дитини як найвища соціальна цінність. Вона розглядається не як об'єкт навчального впливу, а як суб'єкт активної,

творчої діяльності, який розвивається через внутрішню мотивацію до самопізнання, самовдосконалення і самовизначення.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, в процесі обробки та аналізу даних сучасної теорії і практики й проведеного дослідження підтверджено, що принципи та методи побудови процесу формування педагогічних умінь та навичок сприяють не лише ефективному опануванню техніко-тактичних елементів підготовки баскетболістів, а й підтримують гармонійний розвиток особистості, рефлексії, комунікативних навичок і творчої ініціативи спортсменів

Подальші дослідження необхідно спрямувати на вивчення та аналіз особливостей навчання техніко-тактичним діям гри в баскетбол з підлітками старшого шкільного віку у закладах загальної середньої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волков Л. В. Спортивна підготовка дітей і підлітків. Київ: Вежа. 1998. 190 с.
2. Вальтин А. И. Методика визначення рівня технічної підготовленості баскетболістів. Київ: Олімпійська література, 2008. 132 с.
3. Головченко М., Викова О. Взаємозв'язок розвитку координаційних здібностей та технічної підготовленості баскетболістів 10-11 років. *Збірник наукових праць Харківської державної академії фізичної культури*. 2017. № 2. С.62-64.
4. Дорошенко Е. Ю., Кириченко Р. О., Хабарова М. О., Цапенко В. О. Аналіз змагальної діяльності у баскетболі: теоретико-методичні аспекти. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. Збірник наукових праць. Харків. 2004. № 21. С.25-34.
5. Корягін В. М. Підготовка баскетболістів на сучасному етапі розвитку баскетболу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. Харків, ХХІІІ. 2002. № 3. С.10-15.
6. Лаврін Г. Технологія навчання передачі м'яча двома руками від грудей в баскетболі. *Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції*: Матеріали міжнарод. наук-практ. конф., Тернопіль, 25-27 жовтня 2012 р. Тернопіль, 2012. С. 92-97.
7. Максимів Г. Технологія навчання прийомів гри в баскетбол учнів загальноосвітньої школи. *Молода спортивна наука України*. Львів: НФВ Українські технології, 2006. Т. 1. С. 150-155.
8. Максимів Г. 3. Технологія ігрової підготовки під час навчання учнів гри в баскетбол. Вчитель. Журнал в журналі *Теорія і методика фізичного виховання*, 2007. №10. С. 26-29.
9. Поляковский В. И., Грициляк С. М. Особливості методики навчання кидка м'яча у кошик учнів 5-х класів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. № 3. С. 168-172.

REFERENCES

1. Volkov L. V. Sportyvna pidhotovka ditei i pidlitkiv [Sports Training for Children and Adolescents]. Kyiv: Vezha. 1998. 190 s. [in Ukrainian]

2. Valtyn A. Y. *Metodyka vyznachennia rivnia tekhnichnoi pidhotovlenosti basketbolistiv* [Methodology for Determining the Level of Technical Preparedness of Basketball Players]. Kyiv: Olimpiiska literatura, 2008. 132 s. [in Ukrainian]
3. Holovchenko M., Vykova O. *Vzaiemozviazok rozvytku koordynatsiinykh zdibnostei ta tekhnichnoi pidhotovlenosti basketbolistiv 10-11 rokiv* [The Relationship Between the Development of Coordination Abilities and Technical Preparedness of Basketball Players Aged 10-11]. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoi derzhavnoi akademii fizychnoi kultury*. 2017. No. 2. S. 62-64. [in Ukrainian]
4. Doroshenko E. Yu., Kyrychenko R. O., Khabarova M. O., Tsapenko V. O. *Analiz zmalhalnoi diialnosti u basketboli: teoretyko-metodychni aspekty* [Analysis of Competitive Activity in Basketball: Theoretical and Methodological Aspects]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu. Zbirnyk naukovykh prats*. Kharkiv. 2004. No. 21. S.25-34. [in Ukrainian]
5. Koriahin V. M. *Pidhotovka basketbolistiv na suchasnomu etapi rozvytku basketbolu* [Training of Basketball Players at the Current Stage of Basketball Development]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu*. Kharkiv, XXIII. 2002. No. 3. S.10-15. [in Ukrainian]
6. Lavrin H. *Tekhnolohiia navchannia peredachi miacha dvoma rukamy vid hrudei v basketboli* [Technology for Teaching Two-handed Chest Passes in Basketball]. *Aktualni problemy rozvytku sportu dlia vsikh: dosvid, dosiahnennia, tendentsii: Materialy mizhnarod. nauk-prakt. konf.*, Ternopil, 25-27 zhovtnia 2012 r. Ternopil, 2012. S. 92-97. [in Ukrainian]
7. Maksymiv H. *Tekhnolohiia navchannia pryiomiv hry v basketbol uchniv zahalnoosvitnoi shkoly* [Technology of Teaching Basketball Techniques for Secondary School Students]. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy*. Lviv: NFV Ukrainski tekhnolohii, 2006. T. 1. S. 150-155. [in Ukrainian]
8. Maksymiv H. Z. *Tekhnolohiia ihrovoi pidhotovky pid chas navchannia uchniv hry v basketbol* [Game Training Technology when Teaching Students How to Play Basketball]. *Vchytel. Zhurnal v zhurnali Teorii i metodyka fizychnoho vykhovannia*, 2007. No 10. S. 26-29. [in Ukrainian]
9. Poliakovskiy V. I., Hrytsyliak S. M. *Osoblyvosti metodyky navchannia kydka miacha u koshyk uchniv 5-kh klasiv* [Features of the Methodology for Teaching 5th Grade Students How to Throw a Ball into Basket]. *Fizychno vykhovannia, sport i kultura zdorovia u suchasnomu suspilstvi*. Lutsk : Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrainky, 2012. No. 3. S. 168-172. [in Ukrainian]

METHODOLOGICAL FEATURES OF TEACHING TECHNICAL AND TACTICAL ACTIONS OF BASKETBALL AMONG YOUNGER TEENAGERS IN INSTITUTIONS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION

Serhii SEMBRAT

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports,
Associate Professor at the Sports Games Department,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav,
Pereiaslav, Ukraine
ORCID: 0000-0002-8589-6007
e-mail: Sembrat.s@ukr.net

Valerii TROTSENKO

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Sports Games Department,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav,
Pereiaslav, Ukraine
ORCID: 0000-0003-1109-0534
e-mail: trotsenko_vv@ukr.net

Anton MAMYTKO

Lecturer at the Special Department No. 2,
Institute of Special Communication and Information Protection of the National Technical
University of Ukraine «Ihor Sikorskyi Kyiv Polytechnic Institute»,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0009-0007-3528-3118
e-mail: apolon.toni@gmail.com

Olexandr HADIKO

Lecturer at the Special Department No. 2,
Institute of Special Communication and Information Protection of the National Technical
University of Ukraine «Ihor Sikorskyi Kyiv Polytechnic Institute»,
Kyiv, Ukraine
ORCID: 0009-0008-7717-1680
e-mail: KhadykoAlex@gmail.com

Abstract. The article highlights the methodological aspects of teaching technical and tactical elements of basketball among younger adolescents in secondary education institutions.

It is noted that the level of physical fitness among younger adolescents in modern school conditions remains at an insufficient level. In this regard, traditional methods developed in previous decades require significant updating and adaptation to the real physical capabilities of modern schoolchildren. This is especially relevant in the context of implementing the subject «Physical Culture» in accordance with the requirements of current state educational standards.

A methodology for implementing the principles of building the process of shaping pedagogical skills among adolescent basketball players and organizing their mutual learning is proposed, which involves phased implementation, each of which is aimed at developing a motivational and value-based attitude towards learning, forming personal qualities, as well as acquiring pedagogical and practical skills and abilities necessary for effective interaction.

The structure of the methodology includes active forms of educational activity, in particular: practical tasks, special exercises, homework, elements of self-education, which in combination create conditions for modeling the process of forming pedagogical skills in younger adolescents at the early stages of sports and educational training. It was found out that both team cohesion and the pronounced individuality of each player become especially important, which allows creating unpredictable situations for the opponent.

Keywords: basketball, technical and tactical actions, younger teenagers, game activity.

Стаття надійшла до редакції 25.04.2025 р.